

**בבית הדין הצבאי המחוזי
במחוז שיפוט מ"ל
בפני:**

סא"ל מיכל שחר-אמברס - שופטת

(באמצעות ב"כ, סגן אוהד מנור)

בעניין: התובע הצבאי

נגד

(באמצעות ב"כ, עו"ד שחר מנדלמן)

ח/XXX טוראי י' מ'

ה כ ר ע ת - ד י ן

הנאשם מורשע על-פי הודאתו, בעבירה של שימוש בסם מסוכן, לפי סעיף 7(א) ו-7(ג) סיפא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973, בהתאם לכתב האישום ולפרטים הנוספים.

ניתנה והודעה היום, 14.3.2018, כ"ז באדר התשע"ח, בפומבי ובמעמד הנאשם והצדדים.

בבית הדין הצבאי המחוזי
במחוז שיפוטי מטכ"ל
בפני:

סא"ל מיכל שחר-אמברם - שופטת

(באמצעות ב"כ, סגן אוהד מנור)

בעניין: התובע הצבאי

נגד

(באמצעות ב"כ, עו"ד שחר מנדלמן)

ח/XXX טוראי י' מ'

גזר-דין

1. הנאשם, טוראי י' מ', הורשע על פי הודאתו בכתב האישום בשימוש בסם מסוכן מסוג קנאביס, לפי סעיפים 7(א) ו-7(ג) סיפא לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש] התשל"ג-1973 (להלן: **פקודת הסמים המסוכנים**). יוחס לו שימוש בסם מסוג קנאביס "בעשרות הזדמנויות בנסיבות אזרחיות" בתקופה שבין חודש יוני 2017 לחודש ינואר 2018.

2. הנאשם גויס לצה"ל ביום 27.3.2017 ושובץ בבסיס גל"צ XXX כעורך פרומו. ממסמך הפרטים הנוספים עולה, כי חקירתו נפתחה בעקבות מידע מודיעיני. בחקירתו הראשונה במצ"ח הכחיש הנאשם, תחילה, את הדברים, אך בהמשך אותה חקירה הודה במיחוס לו בכתב האישום. יומיים לאחר מכן, בחקירתו השנייה, חזר בו מגרסתו ושב והכחיש את המיחוס לו. דגימת שתן שניטלה ממנו במהלך החקירה נמצאה חיובית לתוצרי חילוף חומרים המעידים על שימוש בסם מסוג קנאביס. עוד עולה מן הפרטים הנוספים, כי הנאשם החזיק בתיקו האישי שבבסיס שבו שירת בגל"צ, החל במועד שאינו בידיעת התביעה הצבאית ועד ליום 24.1.2018 קרטון שעליו נמצאו שרידי סם מסוג קנאביס וכן שקית ובה צמחים ירוקים של סם מסוג קנאביס במשקל 0.82 גרם נטו. הנאשם נתון במעצר ממשי בגין תיק זה מיום 24.1.2018 (ת/1).

3. בישיבת הטיעונים לעונש ביום 14.3.2018 הגישה התביעה את תדפיסו האישי של הנאשם (ת/2). מטעם ההגנה הוגשו שורת מכתבי המלצה, לרבות, המלצות מפקדי הנאשם (ס/1-4/ס); מסמכים הנוגעים למצבו הרפואי והנפשי של הנאשם (ס/5, ס/7,

8/ס; מכתב מן המרכז הטיפולי "מחוברים" (ס/6); גזר דינה של מעורבת נוספת בפרשה (ס/9); וכן מכתב מטעם אמו של הנאשם (ס/10). במסגרת ראיות ההגנה לעונש נשמעה גם עדותם של אם הנאשם ושני מפקדיו. בדברו האחרון הביע הנאשם חרטה וצער על המעשים, כמו גם נכונות ומוטיבציה מלאה להשתלב בהליך טיפולי ולהשלים את שירותו הצבאי על הצד הטוב ביותר. כל צד טען מטעמו הוא לעונש הראוי לנאשם בנסיבות העניין.

עמדות הצדדים

4. התובע עמד על הערכים החברתיים המוגנים הניצבים בבסיס מעשיו של הנאשם שעשה שימוש "שיטתי" בסם, לאורך רוב חודשי שירותו הצבאי, תוך הדגשת הפגיעה במוכנות ובמשמעת הצבאיים. הודגשו מפיו היבטי חומרה הנוגעים לנסיבות ביצוע העברה, ובכללם העובדה כי מדובר "בכשל רב פעמי ומתמשך" שהיה לאורח חיים; צוין שספק אם היתה לנאשם כוונה לחדול משימושיו בסם אלמלא היה נעצר; כן צוינה עובדת החזקת שני מוצגים שעליהם שרידי סם ביחידתו. עוד הוסיף התובע וטען להיעדר שיתוף הפעולה של הנאשם בחקירה לנוכח שינוי הגרסאות. נטען כי עתירת ההגנה לאפשר שילובו של הנאשם בתכנית שיקום במסגרת "פרטית" עלולה לעורר טענת הפלייה כלפי נאשמים שידם אינה משגת ומשכך אין לתת משקל להיבט זה בעת גזירת הדין. התובע הצבאי עתר לתת משקל בכורה לשיקול **ההלימה** ולהשית על הנאשם עונש מאסר בכליאה ממשית בן מספר חודשים (שיניב רישום פלילי מלא) וזאת לצד עונש מאסר מותנה, ופסילת רנצ"א לתקופה ממושכת.

5. הסנגור הדגיש בעתירתו לעונש את המוטיבציה ואת התרומה המשמעותית של הנאשם לשירות הצבאי. צוין כי השימוש בסם מסוג קנאביס נבע ממצבו הרפואי של הנאשם ולצורך הקלה על כאבים שחוה. פורטו היבטי קולא נוספים, לרבות: אופי היחידה שבה שירת הנאשם ותכונותיו האישיות החיוביות של הנאשם. נטען כי נסיבותיו הקונקרטיות של מקרה זה מצדיקות מתן משקל בכורה לשיקולי **השיקום**. צוין כי בשונה מן המערכת ה"כללית" שבה קיימים כלים שיקומיים של שירות המבחן, במסגרת הצבא משלא התאים הנאשם לשילוב ב"מדיניות המכורים" של התביעה הצבאית, הותאמה לו תכנית גמילה במרכז טיפולי **פרטי**, וכי בעזרת תמיכת בני משפחתו ומפקדיו ביחידה קיים אופק שיקומי משמעותי. נדבך נוסף המצדיק, להשקפת ההגנה, הקלה בעונשו של הנאשם נוגע לעקרון אחידות הענישה, בשים לב לעונש שהוטל על מעורבת נוספת בפרשה. לנוכח מכלול שיקולים אלה, עתר הסנגור לחרוג ממתחם העונש ההולם ולהטיל עונש כמניין ימי מעצרו (כ-50 ימים במועד שיבת הטיעונים לעונש) או כזה שיישא בצדו רישום פלילי "מופחת".

דיון והכרעה

6. ענישתנו היא "ענישה אינדיבידואלית של כל עבריין באשר הוא שם" (ע"פ 291/81 פלוני נ' מדינת ישראל, לה(4) 438, 442 (1981)).

עקרון האינדיווידואליות בענישה היה ונותר קו מנחה, אף לאחר הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה (חוק העונשין (תיקון מס' 113), התשע"ב-2013). בעת גזירת הדין מצווים, כידוע, בתי המשפט למהלך דו שלבי, שראשיתו, בקביעת מתחם העונש ההולם (סעיף 40ג(א) לחוק העונשין) ואחריתו, בקביעת העונש הראוי לנאשם בתוך מתחם העונש ההולם (סעיף 40ג(ב)רישא ו-40יא לחוק העונשין), או במקרים המתאימים לכך, בשים לב לשיקולי הענישה הרלבנטיים, תוך סטייה ממנו (סעיף 40ג(ב) סיפא ו-40ד, 40ה לחוק העונשין). במהלך דו שלבי זה אין כדי לגרוע מהצביון האינדיווידואלי הן בשלב עיצוב מתחם העונש ההולם, במסגרתו ניתן ביטוי לנסיבות ביצוע העברה ולמידת אשמו של הנאשם, הן בעת בחינת שיקולים הנוגעים לנסיבותיו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם (ע"פ 1323/13 חסן נ' מדינת ישראל, בפס' 7 (טרם פורסם, 5.6.2013)). כך מורה הדין, כך ייעשה בנסיבותיו של המקרה דנן.

מתחם הענישה ההולם

7. בית המשפט העליון קבע זה מכבר כי "שימוש בסם על ידי חיילים לא יכול להתיישב עם שירות בצבא, והדברים ידועים וברורים. שימוש בסם על ידי חייל בנסיבות אזרחיות הינו אך כפסע לשימוש בסם על ידי אותו חייל גם במסגרת השירות עצמו..." (בג"ץ 5000/95 ב' נ' הפרקליט הצבאי הראשי, פ"ד מ"ט (5) 64, 71-73 (1995)). באותה רוח גם בפסיקה הצבאית בואר, כי "צה"ל איננו יכול להרשות לעצמו כי חלק מחייליו, כאלה אשר אינם מתפקדים כלוחמים או כתומכי לחימה יהיו קהי-חושים", שכן "חייל הוא חייל. עליו להיות דרוך וערוך לבצע כל משימה שתוטל עליו גם אם מקצועו הצבאי איננו מקצוע לחימה" (ע/57/12 רב"ט ד' נ' התובע הצבאי ראשי (2012)). שורת ערכים מוגנים חונים בבסיסו של צורך זה, ובכללם: החשש לפגיעה בכוננות הצבאית וביכולת תפקודם של החיילים בערנות ובדריכות המתחייבים לצורך ביצוע המשימות המוטלות עליהם, בכל עת שיידרשו (עניין דנינו לעיל); החשש לפגיעה במשמעת הצבא, המהווה "ארגון היררכי טיפוסי" שהמשמעת חיונית בו לצורך ביסוס יחסי הערבות ההדדית והאמון כתנאי לעמידה במשימות הביטחוניות שמוטלות עליו (ראו ע"מ 58/17 רב"ט י' נ' התובע הצבאי הראשי, בפס' 27 והאסמכתאות שם; וכן ע/197/02 התובע הצבאי הראשי נ' טור' ח' (2002)). לצד היבטי בטחון המדינה ומאפייני

המסגרת הצבאית, הובהר כי מדיניות האכיפה של עברות סמים בדין הצבאי המובחנת מזו המיושמת ב"דין הכללי", מקורה גם בהיבטי **חינוך והרתעה**, שכן שימוש בסם על ידי חייל ביחידה עלול לגרור אחריו גם את חבריו ליחידה ולהפוך ל"חיידק מדבק ומתפתח" (עניין ב' לעיל; ע/58/15 **התובע הצבאי הראשי נ' סמל ז'** (2015)), ולפגוע אף בתדמיתו של הצבא.

8. מדיניות הענישה הנוהגת בעניינם של חיילים שהורשעו בשימושים בסם מסוג קנאביס, בהעדר טעמים חריגים או יוצאי דופן, כוללת עונש מאסר **בכליאה ממשית** (ע/26/14 **התובע הצבאי הראשי נ' סמל ד'**, בפס' 5 (2014)). על נאשמים שהורשעו בשימושים **רבים** בסם מסוג קנאביס, בנסיבות אזרחיות, הוטלו עונשי מאסר בכליאה **ממשית** בני מספר חודשים, לצד עונשי מאסר מותנים ופסילת רנצ"א. בעניין **חרר** בגין מעשי שימוש בסם בנסיבות אזרחיות "בעשרות בודדות של הזדמנויות" נקבע מתחם ענישה הנע בין 75 ל-120 ימים והוטל עונש מאסר לריצוי בפועל בן תשעים ימים בגין רכיב זה (ע/94/17 **התובע הצבאי הראשי נ' סמל ח'** (2017); בעניין ב', בגין שימוש בסם בנסיבות אזרחיות בכחמש-עשרה הזדמנויות שונות, הוטלו 92 ימי מאסר לריצוי בפועל (ע/56/13 **התובע הצבאי הראשי נ' סמל ב'** (2013); בעניין ט', הוטלו 110 ימי מאסר לריצוי בפועל על מי שהורשע בעשרות רבות של מעשי שימוש בסם מסוג קנאביס (ע/53/09 **טור' ט' נ' התובע הצבאי הראשי** (2009)); בעניין ב' מ' בגין מעשי שימוש בסם בכ-18 הזדמנויות שונות הוטלו 100 ימי מאסר לריצוי בפועל לצד עונש מאסר על תנאי ופסילת רנצ"א (ע/106/08 **סמ"ר ב' מ' נ' התובע הצבאי הראשי** (2008)); בעניין נ', בגין מעשי שימוש בסם מסוג קנאביס בכעשרים הזדמנויות הוטלו שבעים וחמישה ימי מאסר לריצוי בפועל (ע/55/13 **התובע הצבאי הראשי נ' סמל נ'** (2013)); (וראו גם את עניין י', שם בגין שימוש בסם מסוג קנאביס בלמעלה מעשרים הזדמנויות והחזקת סם, הוטלו 110 ימי מאסר לריצוי בפועל, לצד עונש מאסר על תנאי ופסילת רנצ"א שמשכה שמונה חודשים (ח"א (מחוזי) 490/15 **סמל י' נ' התובע הצבאי** (2015)).

9. במקרה שלפנינו, בד בבד עם הגשת כתב האישום כנגד הנאשם, הוגש כתב אישום כנגד מעורבת נוספת בפרשה זו, סמ"ר נ' ג', אשר שירתה עם הנאשם באותה יחידה. לסמ"ר ג' יוחסו באורח זהה לנאשם מעשי שימוש בסם מסוג קנאביס "**בעשרות הזדמנויות** בנסיבות אזרחיות" וזאת על פני תקופה **ארוכה** מזו המיוחסת לנאשם (ינואר 2017 עד ינואר 2018, לעומת יוני 2017 עד ינואר 2018), אף במסמך הפרטים הנוספים של סמ"ר ג' פורט שדגימת השתן שניטלה ממנה נמצאה חיובית, ובדומה לנאשם גם בעניינה בתיקה האישי **ביחידה** נמצאו ארבעה ניירות מקופלים ועליהם שרידי סם מסוג קנאביס. במסגרת **הסדר טיעון** הוטלו על סמ"ר ג' 20 ימי מאסר

לריצוי בפועל בלבד כמניין ימי מעצרה ועונש מאסר לריצוי בפועל בדרך של עבודה צבאית שמניינו 50 ימים (ס/9 - (מרכז (מחוזי) 71/18 **התובע הצבאי נ' סמ"ר נ' ג'** (2018)).

הצדדים לא חלקו על כך שלעונש שהוטל על סמ"ר ג' ראוי שתהיה השלכה על עונשו של הנאשם, אולם התביעה סברה כי לנוכח חריגותו השלכתו צריכה להיות קלה בלבד, באשר שיקול זה מהווה שיקול אחד בלבד שיש לשקול במסגרת מכלול שיקולי הענישה הרלוונטיים. ההגנה מצידה עתרה ליתן לעונש זה משקל משמעותי בשים לב לדמיון הרב בין שני המקרים.

בפסיקת בית הדין הצבאי לערעורים כבר נקבע כי אף לאחר תיקון מס' 113 לחוק העונשין נשמר מעמדו **המרכזי** של עקרון אחידות הענישה, כך שעקרון זה ראוי כי ימצא ביטוי הן במסגרת שיקולי קביעת מתחם העונש ההולם, כחלק ממדיניות הענישה הנוהגת; והן במסגרת השיקולים לקביעת העונש בתוך המתחם (סעיפים 40ג(א), 40ט(א)(2) ו-40יב לחוק העונשין, התשל"ז-1977; ע/94,95/16 **טור' ב' נ' התובע הצבאי הראשי** (2017)). נקבע כי "פירוש שלפיו יש להתחשב בעקרון אחידות הענישה, כבר במסגרת בחינת מתחם העונש ההולם, מתיישב היטב עם תכלית הענישה... ויש בו כדי לצמצם פערים בענישה בנסיבות דומות" (ע/74,75/16 **רב"ט א' נ' התובע הצבאי הראשי**, בפס' 22 (2016); ע/14,15/13 **סמל ב' נ' התובע הצבאי הראשי**, בפס' 65 (2013)).

עקרון אחידות הענישה, הוא מרכזי בחשיבותו הוא נגזר מהעיקרון שלפיו כולם שווים בפני החוק (ראו, למשל, ע"פ 7006/14 **תורג'מן נ' מדינת ישראל**, בפס' כ (טרם פורסם, 23.3.2015)). כך בואר בנוגע למהותו-

"עקרון אחידות הענישה, מורה כי יש להחיל על עבריינים שהורשעו בעבירות דומות ובמערכת נסיבתית דומה, ובעיקר כאלה המורשעים במסגרת פרשה אחת, שיקולי ענישה דומים... ברם, כפי שנקבע לא פעם, מלאכת קציבת העונש איננה בגדר יישום נוסחה אריתמטית מדויקת, אלא פרי איזונים בין מכלול רחב של נתונים ושיקולים הצריכים לעניין... על כן קשה עד מאוד, ולרוב אף בלתי אפשרי, לבודד ולכמת את המשקל שניתן במסגרת העונש שקבעה הערכאה הדיונית לכל נתון ונתון בנסיבותיו המיוחדות של המקרה, וממילא קשה להשוות בין גזרי דין שניתנו לנאשמים שונים ובנסיבות עובדתיות ואישיות שונות... יתר על כן, עקרון אחידות הענישה אינו חזות הכל. השיקול בדבר אחידות הענישה הינו שיקול אחד מבין מכלול השיקולים שעל בית המשפט לשקול על מנת להגיע לתוצאת מאוזנת המגשימה את תכלית ההגנה על עניינו של הציבור והפרט... (ע"פ 1987/15 **דורי נ' מדינת ישראל**, בפס' 11 (טרם פורסם, 17.8.2015) והאסמכתאות שם).

ומכאן לענייננו. משעוסקים אנו בעניינה של מעורבת נוספת באותה פרשה אשר מעשה העברה שבו הורשעה על פרטיו העובדתיים דומה **דמיון רב** למעשה העברה ונסיבותיו של הנאשם שלפנינו, **יש** ליתן משקל **מסוים** למידת העונש שהוטל עליה, כמו גם **לשקילת שילובו של רכיב שיקומי בדמות עבודה צבאית** במסגרתו. יחד עם זאת, **משאין** מדובר, כאמור, בהשוואה **מכאנית**, סברתי כי לנוכח חריגות העונש שהוטל על סמ"ר ג', אין ליתן לעונש שהוטל עליה משקל **מכריע** בעת בחינת מתחם העונש ההולם את ענייניו של הנאשם. כעולה מגזר הדין בעניינה, העונש שהושת עליה היה פרי איזון של חומרת המעשים עם "נסיבות חייה המיוחדות... מאפיינים ייחודיים וסיפור חיים מורכב", מטעמי צנעת הפרט לא פורטו הדברים עלי כתב ואף הדיון התנהל בדלתיים סגורות, בית הדין הצבאי מצא כי לפי ש"אין מדובר במקרה רגיל ושמידת הרחמים צריכה להנחות את גזירת העונש" יש להורות על אימוצו של הסדר הטיעון שגובש בעניינה. דומה, אפוא, כי לנוכח ייחודיות המקרה, הנובע מנסיבות חיים חריגות, פיטוריה של סמ"ר ג' מן השירות הצבאי, שיקולי חסד ורחמים וההלכה הנוהגת בדבר היקף התערבות בית הדין בהסדרי טיעון המתגבשים בין הצדדים, **אין** לגזור גזירה **שווה** מעונש זה לעונש הראוי לנאשם, אולם יש בכוחו, כאמור, **למתן** במידה מסוימת אף את מתחם העונש ההולם את ענייניו.

10. אף בכוחן של **נסיבות ביצוע העברה** בראייה כוללת של רכיב זה במקרה דנן, יש כדי למתן במידה מסוימת את מתחם העונש ההולם. נסיבות ביצוע העברה שבה הורשע הנאשם מלמדות על כישלון רב פעמי ומתמשך, המעיד על אימוץ דפוס קבוע של שימוש בסם סוג קנאביס בנסיבות אזרחיות במהלך רוב תקופת שירותו הצבאי. לא מן הנמנע לציין לחובתו במקרה זה אף את העובדה כי לא חדל ממעשיו אלא לאחר שנתפסו המוצגים בתיקו האישי ביחידה ונפתחה חקירתו הפלילית. נסיבות אלה מחייבות על רקע הערכים החברתיים המוגנים ומדיניות הענישה הנוהגת, השתתת תקופת מאסר ממשי לריצוי בפועל שתהלוס אותו. יחד עם זאת, לא נעלמו מעיני העובדה שמעשי השימוש בסם מסוג קנאביס נעשו כאשר היה **בגפו, בביתו**, מדי לילה, וזאת לנוכח **מצבו הרפואי** (לסיבות שהביאו לביצוע העברה כשיקול במסגרת זו ראו סעיף 40ט(א)(5) לחוק העונשין). כעולה מן המסמכים הרפואיים שהוגשו (8/ס), היה הנאשם מעורב, טרם גיוסו, בתאונת דרכים קשה שבעטיה סבל מפציעה משמעותית בירכו (נערך ניתוח להכנסת מסמר תוך לשדי קבוע ברגלו). תאונה זו הצריכה טיפול שיקום קבוע ברגלו ואף נטילת תרופות לשיכוך כאביו העזים והמתמשכים ברגל. הונחה תשתית ראייתית שלפיה אותם כאבים כרוניים, הביאו את הנאשם לצרוך קנאביס שסייע במתן מזור לכאביו (ראו חוו"ד פסיכאטרית – ד"ר שנקמן – 5/ס). הדברים אף מצאו ביטוי בדברו האחרון של הנאשם שציין כי בעקבות התאונה

הותאמו לו תרופות שהקלו במידה מסוימת את כאביו אך פגעו "במערכות אחרות בגוף והחמירו את הסבל שלי" (עמ' 9 ש' 24). הנאשם ציין שלאחר ששמע ממטופלים אחרים במכון הפיזיותרפיה על סגולותיו של הקנאביס לשיכוך כאביו, החליט לעשות שימוש "במינונים מינימליים" והקנאביס עזר לו לדבריו "להתגבר על כאבי ולישון בלילות" (עמ' 9 ש' 26) ולבצע אף את תפקידו הצבאי טוב יותר בימים (עמ' 9 ש' 30). שיקול זה שלפיו השימוש בסם מסוג קנאביס נעשה בחדרי חדרים, כאמצעי להקלה על כאביו הפיזיים, ולא כשימוש "חברתי", בצוותא עם אחרים, תוך החטאתם בדבר, ראוי להישקל אף הוא.

לא מן הנמנע לציין, כי מצאתי שלא לתת משקל בעת בחינת נסיבות ביצוע העברה לטיעון הסנגור בדבר "אופי היחידה" המערבת גורמים אזרחיים וצבאיים בסגל הפיקודי. טענה זו אין לקבל. ודאי שאין כל הצדקה אף ביחידות המשלבות אזרחים הכפופים לחוק הנוהג במדינת ישראל, כדי להצדיק מעשי שימוש בסם מסוג קנאביס ביחידה צבאית. הדברים מצאו ביטוי של ממש הן בדברי קצינת משא"ן גל"ץ – רס"ן טניה פוליאק שציינה כי "מפקד גלי צה"ל רואה בחומרה את כל נושא השימוש בסמים ואנחנו לא מקלים ראש בנושא" (עמ' 3 ש' 3), הן בדבריו של מר ערן אליקים, מפקדו הישיר של הנאשם שהוא אזרח, אשר ציין באורח שאינו משתמע כי הוא כמו גם שאר גורמי הפיקוד ביחידה לא מקלים ראש בחומרת מעשי השימוש בסם וכי מאז שהנאשם נעצר ועד היום "המסר שעובר לחיילים ביחידה הוא שהעבירה ... חמורה" (עמ' 4 ש' 23-25).

11. שקילת מכלול השיקולים האמורים, בראי עקרון ההלימה, ובשים לב למדיניות הענישה הנוהגת, לרבות עקרון אחידות הענישה והעונש שנגזר על המעורבת הנוספת בפרשה זו, כמו גם לסיבות ביצוע העבירה ומידת אשמו של הנאשם, הביאוני לקבוע את מתחם העונש ההולם את נסיבותיו של מקרה זה בין 80 ל-120 ימי מאסר לריצוי בפועל.

העונש הראוי לנאשם

12. בעת בחינת העונש הראוי לנאשם, מצאתי לשקול את נטילת האחריות המלאה של הנאשם על מעשיו ונכונותו לחזור למוטב; את רקעו הנורמטיבי, העדר עבר פלילי, התנהגותו החיובית ותרומתו לחברה, לרבות תרומתו לשירות הצבאי; כמו כן שיקול משמעותי וכבד משקל בנסיבותיו של מקרה זה, השלוב בשורת השיקולים האמורים הוא ה**שיקום** של הנאשם, אשר מצאתי בנסיבות העניין ליתן לו משקל **בתוך** מתחם העונש ההולם.

אבאר הדברים להלן.

התמונה הראייתית הכוללת שנפרשה לפניי מלמדת על נאשם שרקעו נורמטיבי, שהוא בן למשפחה תומכת שההליך הפלילי זר לה. באופן בלתי אמצעי ניתן היה להתרשם מהצער שהסב המקרה לאדם הנאשם, גב' מ', שהעידה לפניי, בציינה כי יום מעצרו של הנאשם ייזכר כתחילתה של תקופה "מהקשות" שחוותה המשפחה. בצד השֶׁבֶר שחוותה המשפחה עם מעצרו, הדגישה האדם את ערכי "אהבת הארץ והתרומה למדינה" שעליהם חונך הנאשם, היא עמדה על מידותיו הטובות, על רוח ההתנדבות ואהבת האדם שבו, וציינה את הצער, החרטה והפנמת הפסול שבמעשים (ס'10).

דברים ברוח דומה בדבר הערכים, אהבת אדם והתרומה לקהילה, המאפיינים את הנאשם עולים אף במכתבי ההמלצה הנוספים שהוגשו (ס'3 – מכתב מורתו של הנאשם; ס'4 - מכתב ראש שבט הצופים), ניתן היה להתרשם מכך, באורח בלתי אמצעי, אף בעת שמיעת דברו האחרון של הנאשם. ניכר כי מדובר באדם ערכי, המתנדב בקהילה, נרתם לסיוע לאוכלוסיות חלשות ובעל נכונות ומוטיבציה לתרום. תכונות חיוביות אלה כעולה מרקעו האזרחי, מצאו ביטוי ממשי אף במסגרת שירותו הצבאי. בדברו האחרון, ציין הנאשם שלאחר פציעתו בתאונה, הוא יצא ל"מאבק קשה" מול גורמי הצבא (עמ' 9 ש' 28) "נלחמתי להתגייס לשירות בצה"ל ועל זה חונכתי בבית" (עמ' 9 ש' 22). לאחר ששובץ בגלי צה"ל כעורך פרומו, וכעולה מעדויות מפקדיו, השתלב היטב בתפקידו הצבאי, הפגין כישורים ייחודיים בתחום הקול ("סאונד"), כמו גם אחריות רבה, יחסי אנוש טובים ומוטיבציה גבוהה (ראו חוות דעת רס"ן פוליאק – ס'1, חוות מר אליקים – ס'2). מעדויות המפקדים שנשמעו לפניי עולה כי חסרונו של הנאשם ביחידה מורגש לנוכח כשרונו הייחודי בתחומו כך ש"אין מי שיחליף אותו" (עמ' 3-2 לעדות רס"ן פוליאק). בואר כי פרט למילוי משימותיו במקצועיות המתחייבת הוא "אחראי לחפיפה של הדור הבא" (עמ' 3 ש' 23). הדברים מצאו ביטוי גם בדברי הנאשם שהעיד שחש תחושות אשם ופחד עם מעצרו בשל "ההשלכות על חברי למחלקה אשר נטשתי אותם באמצע העבודה ובאמצע חפיפה לחייל חדש" (עמ' 9 ש' 34-35).

הן מעדותה של רס"ן פוליאק (עמ' 3 ש' 4-6); הן מעדותו של מר אליקים (עמ' 4 ש' 28-27), עלה כי בכפוף להשתלבותו של הנאשם בתכנית טיפולית תומכים מפקד גלי צה"ל ומפקדיו בחזרתו של הנאשם לתפקידו בתחנה, לנוכח תרומתו המקצועית והערכית ותכונותיו החיוביות. עוד עמדו המפקדים על **נכונותם להירתם להליך הטיפולי** שהותאם לנאשם במסגרת עמותת "מחוברים" (כפי שיפורט להלן) על מנת שיתאפשר לנאשם להשתלב בתכנית זו, בד בבד, עם המשך שירותו הצבאי בתחנה. מר אליקים מפקדו של הנאשם, ציין כי מבחינת הזמן הדרוש לנאשם במפגשים הטיפוליים, יש

נכונות מלאה מצדו לאפשר לנאשם השתתפות בתכנית וכי הוא מוכן להיות "כתף תומכת" במה שיידרש (עמ' 3 ש' 31-33).

מטעם ההגנה הוצג, אפוא, מכתבו של מנהל מרכז "מחוברים", שהוא מרכז פרטי לטיפול ושיקום עצורים, אסירים ונוער בסיכון, שתיאר את פעילות המרכז. פורט כי גורמי המרכז נכונים לקבל את הנאשם לטיפול עם שחרורו מן המאסר, להליך שיכלול שיחה שבועית ונטילת דגימת שתן אחת לשבוע (ס/6). התובע הצבאי התנגד לכך שיינתן משקל לשיקול זה, בהטעימו כי התחשבות בשילוב בתכנית פרטית שאינה מוכרת ואינה בפיקוח גורמי הצבא, בלא יכולת מעקב אחר מידת שיתוף הפעולה של הנאשם בה, מעוררת קושי, כמו גם אבחנה בלתי ראויה ביחס לנאשמים שידם אינה משגת. הסנגור הצהיר כי עלות ההשתתפות בתכנית היא סמלית (כ-200 שקלים בחודש בלבד), וכי העובדה שמאפייני הנאשם לא הצדיקו הגדרתו "כמכור" שמתאים לשילוב ב"מדיניות המכורים של התביעה הצבאית", לא צריכה לגרוע כבר עתה מהשתלבותו בתכנית טיפולית מתאימה שמתיישבת עם השירות הצבאי.

מצאתי לדחות את טיעון התביעה. שיקול תיקונו של הנאשם ושיקומו, הוא כידוע שיקול רב בחשיבותו. עיון במכתבו של מנהל מרכז מחוברים מעלה כי מדובר בתכנית המפוקחת על ידי גורמים ממשלתיים ומצד המרכז קיימת אפשרות ונכונות לשלבו בתכנית הכוללת טיפול ומעקב אחר מתן דגימות שתן, ללא דיחוי. הנאשם מצדו הביע נכונות מלאה להשתלב בתכנית האמורה ("אני כרגע מעוניין לפתוח דף חדש אני ומשפחתי מוכנים להירתם להתחיל... את התכנית השיקומית במחוברים... חשוב לי לציין כי אני לוקח את מלוא האחריות על הטעות שלי ומתחייב להפסיק לאלתר את השימוש בקנאביס להסתייע בגורמים הטיפוליים" עמ' 9-10). התרשמתי כי אין המדובר במילים הנאמרות מן הפה אל החוץ, אלא בנאשם שהביע חרטה והפנים את הפסול במעשיו; נאשם הנתמך בבני משפחה שלהם, כמו לו, נכונות כנה ומוכנות אמיתית להשתלב בתהליך השיקומי. אף נכונות היחידה הצבאית לקלוט אותו בתפקידו ולהוות כתף תומכת לשילובו בתכנית שכזו בד בבד עם המשך שירותו הצבאי מהווה נדבך משמעותי המצדיק מתן משקל לשיקול זה. התרשמתי כי מדובר במי שלו סיכוי ממשי להשלמת הטיפול בהצלחה. בידיו הנכונות, המסוגלות והכלים האישיים כמו גם הסביבתיים שיאפשרו העלאתו על אפיק שיקומי שסיכויי הצלחתו מיטביים.

יצוין, כי מתן משקל להיבטי שיקום אין משמעה בהכרח זניחת שיקולי ההלימה ומקום שבו ניתן לתת ביטוי לעקרון ההלימה מבלי לפגוע במצוות המחוקק להטלת עונש אשר עולה בקנה אחד עם היבטי שיקום, יש לעשות זאת (אורן גזל אייל "חריגה

ממתחם העונש ההולם" ספר דורית ביניש 539, 550-551 (2017)). כך מצאתי לנכון לקבוע במקרה דנן.

בשים לב להיבט משמעותי זה בדבר שיקום הנאשם, כמו גם ליתר השיקולים והנסיבות שאינן קשורות בביצוע העברה, מצאתי לנכון לקבוע עונש, שלא יחרוג ממתחם העונש ההולם, אך יהיה קרוב לספו התחתון (להתחשבות בשיקולי שיקום בתוך מתחם העונש ההולם, ראו למשל ע"פ 2894/13 מדינת ישראל נ' טגבה, בפס" 14 (טרם פורסם, 13.8.2013)). משהוצגה תכנית שיקומית שבה יוכל הנאשם להשתלב עם סיום עונש המאסר בכליאה ממשית, מצאתי לנכון למתן את רכיב עונש המאסר בכליאה ממשית ולשלב בצדו עונש הנותן ביטוי גם להיבטים שיקומיים, בדמות מאסר שירוצה בדרך של עבודה צבאית. עוד סברתי כי היבטי השיקום ותיקונו של הנאשם כמו גם מכלול ההיבטים האחרים שפורטו לעיל, מצדיקים קביעת עונש שיגביל את מסירת המידע מהמרשם הפלילי בעניינו של הנאשם ויקצר את תקופת הרישום הפלילי כאמור בסעיף 404א(ב)(3) לחוק השיפוט הצבאי ("רישום פלילי מופחת", ראו חוק השיפוט הצבאי (תיקון מס' 63) התשע"א-2011).

סוף דבר

13. על הנאשם יוטלו העונשים הבאים:

1. שישים (60) ימי מאסר לריצוי בפועל, שמניינם מיום מעצרו.
2. שלושים (30) ימי מאסר לריצוי בפועל לריצוי בדרך של עבודה צבאית. כעולה מחו"ד של רמ"ד שיקום, הומלץ כי הנאשם ירצה את עונשו בתנאי יחידה סגורה, ישהה ביחידה מיום א' בשעה 10:00 עד ליום ה' בשעה 14:00, בסופי שבוע ישהה בביתו. יחידת השיבוץ הצפויה – מצל"ח XXX – מחנה נתן. לתחילת ריצוי עונשו בדרך של עבודה צבאית, יתייצב הנאשם יום למחרת מועד סיום ריצוי עונש המאסר בפועל עד השעה 9:30 במשרדה של רמ"ד שיקום (ככל שיסיים הנאשם את ריצוי עונשו ביום ה' בשבוע, יתייצב במשרדה של רמ"ד שיקום ביום א' שלאחריו).
3. עונש מאסר מותנה בן תשעים (90) ימים למשך שלוש שנים, שלא יעבור כל עברה לפי פקודת הסמים המסוכנים או עברה לפי חוק המאבק בתופעת השימוש בחומרים מסכנים, התשע"ג-2013.
4. עונש מאסר מותנה בן שישים (60) למשך שנתיים, שלא יעבור עברה שעניינה סירוב להיבדק לשם גילוי שימוש בסמים מסוכנים לפי סעיף 127א לחוק

השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, או עברה של אי קיום הוראות לפי סעיף 133 לחוק השיפוט הצבאי אם יעבור עברה לפי פקודת מטכ"ל 33.0220 למעט בגין שתיית משקה משכר.

5. פסילה בפועל מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה אזרחי וצבאי מכל סוג שהוא, למשך ששה (6) חודשים, שמניינה מיום סיום ריצוי עונש המאסר בדרך של עבודה צבאית.

6. הורדה לדרגת טוראי.

חזקה על גורמי הצבא שייבחנו את מכלול השיקולים הצריכים לעניין בבואם להכריע בשאלת המשך שילובו של הנאשם בשירות צבאי.

זכות ערעור כחוק.

ניתן והודע היום 20.3.2018 בפומבי ובמעמד הנאשם והצדדים.

שופטת